EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 18.10.2024.
COM(2024) 471 final

2024/0259 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu Padziļinātu partnerības un sadarbības nolīgumu starp Eiropas Savienību, no vienas puses, un Uzbekistānas Republiku, no otras puses

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

- **Priekšlikuma pamatojums un mērķi**

Pievienotais priekšlikums ir juridisks instruments, ar ko pilnvaro parakstīt Padziļinātu partnerības un sadarbības nolīgumu starp Eiropas Savienību un Uzbekistānas Republiku (turpmāk "PPSN" vai "nolīgums").

Eiropas Savienības (ES) un Uzbekistānas Republikas attiecības pašlaik balstās uz Partnerības un sadarbības nolīgumu (turpmāk "PSN"), kas parakstīts Briselē 1996. gada 21. jūnijā un stājās spēkā 1999. gada 1. jūlijā.

Padome 2017. gada 9. oktobrī pieņēma lēmumu, ar ko pilnvaro sākt sarunas ar Uzbekistānas Republiku par Padziļinātu partnerības un sadarbības nolīgumu. Sarunas par nolīgumu sākās 2018. gada novembrī. Eiropas Savienība un Uzbekistānas Republika sarunas par PPSN pabeidza 2022. gada jūnijā. Galvenie sarunu vedēji PPSN tekstu parafēja 2022. gada 6. jūlijā.

Nolīgums ir svarīgs solis ceļā uz to, lai pastiprinātu ES politisko un ekonomisko iesaisti ar Centrālāziju. Tas būs pamats ES efektīvākai divpusējai iesaistei ar Uzbekistānas Republiku, stiprinot politisko dialogu un uzlabojot sadarbību dažādās jomās.

PPSN ir iekļautas ES standarta klauzulas par cilvēktiesībām, Starptautisko Krimināltiesu (SKT), masu iznīcināšanas ieročiem (MII), kājnieku ieročiem un vieglajiem ieročiem (VIKI) un cīņu pret terorismu. Tajā aptverta arī sadarbība tādās jomās kā veselība, vide, klimata pārmaiņas, enerģētika, nodokļi, izglītība un kultūra, darbaspēks, nodarbinātība un sociālie jautājumi, zinātne un tehnoloģija, kā arī transports. Nolīgumā sīkāk pievēršas tādām jomām kā tiesiskā sadarbība, tiesiskums, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana un terorisma finansēšana, organizētā noziedzība un korupcija. Paredzams, ka nolīguma tirdzniecības daļa nodrošinās labāku normatīvo vidi uzņēmējiem un tādējādi sniegs ES uzņēmumiem būtiskus ekonomiskus ieguvumus. PPSN nav iniciatīva Normatīvās atbilstības un izpildes programmas (*REFIT*) ietvaros.

Ar nolīgumu izveido institucionālu satvaru, kas sastāv no Sadarbības padomes, Sadarbības komitejas un Parlamentārās sadarbības komitejas (sk. VII sadaļu "Institucionāli, vispārīgi un nobeiguma noteikumi"), kā arī Intelektuālā īpašuma tiesību apakškomitejas, un nolīgumā ir paredzēta iespēja izveidot apakškomitejas un citas struktūras, kuras palīdz Sadarbības padomei. Ar nolīgumu arī izveido pienākumu izpildes mehānismu, kura mērķis ir novērst to, ka kāda Puses nepilda pienākumus, ko tā uzņēmusies saskaņā ar nolīgumu.

Šim nolīgumam stājoties spēkā, tas aizstāj Partnerības un sadarbības nolīgumu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Uzbekistānas Republiku, no otras puses, kas parakstīts 1996. gada 21. jūnijā.

- **Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

PPSN pamatā ir attiecīgi Uzbekistānas Republikas un ES mērķi un vajadzības attīstīt savas divpusējās attiecības, ievērojot Padomes 2019. gada 17. jūnija secinājumus par jauno ES stratēģiju Centrālāzijai. Nolīgums palīdzēs īstenot jauno ES stratēģiju Centrālāzijai, kas pieņemta 2019. gada 15. maijā.

Ar PPSN modernizē 1999. gada PSN, jo tiek paplašināta tā darbības joma, aptverot jaunas sadarbības jomas, un ievērojami atjaunināts mūsu tirdzniecības un ekonomisko attiecību tiesiskais regulējums saskaņā ar Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) noteikumiem un reģionālajiem ekonomikas nolīgumiem.

Kolīdz nolīgums tiks īstenots, tas tiks lietderīgi papildināts ar vispārējo preferenču sistēmas (VPS+) mehānismu, kura priekšrocības Uzbekistānas Republika ir izmantojusi kopš 2021. gada. Šī sistēma sniedz papildu tarifa preferences apmaiņā pret atbilstības panākšanu 27 galvenajām konvencijām cilvēktiesību, pārvaldības, vides un darba tiesību jomā.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Ar PPSN tiek pilnībā ievēroti Līgumi un saglabāta Savienības tiesiskās kārtības integritāte un autonomija. Tas veicina Savienības vērtības, mērķus un intereses un nodrošina tās rīcībpolitiku un pasākumu konsekvenci, efektivitāti un nepārtrauktību.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

– **Materiālais juridiskais pamats**

Atbilstīgi judikatūrai, ja no ES tiesību akta pārbaudes izriet, ka tam ir divi mērķi vai tas satur divus komponentus, un ja vienu no mērķiem vai komponentiem var identificēt kā galveno vai dominējošo mērķi vai komponentu, bet otru – kā mazāk svarīgu, attiecīgais tiesību akts ir jābalsta uz vienu juridisko pamatu, proti, uz to, kas atbilst galvenajam vai dominējošajam mērķim vai komponentam. Savukārt izņēmuma kārtā, ja tiek konstatēts, ka tiesību aktam vienlaikus ir vairāki mērķi vai vairāki komponenti, kas ir nesaraujami saistīti un kam attiecībā pret citiem nav papildinoša rakstura, kā rezultātā ir piemērojamas dažādas Līguma normas, tiesību akts ir pamatojams uz dažādajiem atbilstošajiem juridiskajiem pamatiem (šajā nozīmē sk. šādus spriedumus: 2006. gada 10. janvāra spriedums, *Komisija/Parlaments un Padome*, C-178/03, EU:C:2006:4, 42. un 43. punkts; 2014. gada 11. jūnija spriedums, *Komisija/Padome*, C-377/12, EU:C:2014:1903, 34. punkts; 2016. gada 14. jūnija spriedums, *Parlaments/Padome*, C-263/14, EU:C:2016:435, 44. punkts, un 2018. gada 4. septembra spriedums, *Komisija/Padome* (Uzbekistāna), C-244/17, ECLI:EU:C:2018:662, 40. punkts).

Šajā konkrētajā gadījumā nolīgumam ir divi galvenie mērķi un divi galvenie komponenti, kas attiecas uz kopējo tirdzniecības politiku un sadarbību attīstības jomā. Ierosinātā lēmuma juridiskajam pamatam tādēļ vajadzētu būt Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 207. un 209. pantam[1].

Tiek atzīmēts, ka nolīgums neietver jomas, kuras ietilpst dalībvalstu kompetencē, un tāpēc ES dalībvalstīm nav jākļūst par šā nolīguma pusi.

– **Procesuālais juridiskais pamats**

LESD 218. panta 5. punktā noteikts, ka Padome pieņem lēmumu par nolīguma parakstīšanu.

[1] Uzbekistānas Republika ir valsts ar vidēji zemiem ienākumiem, kas iekļauta *DAC* oficiālās attīstības palīdzības saņēmēju sarakstā, kura ir spēkā ziņošanai par naudas plūsmām 2020., 2021., 2022. un 2023. gadā, kā minēts 3. panta 3. punktā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/947 (2021. gada 9. jūnijs), ar ko izveido Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu "Eiropa pasaulē".

LESD 218. panta 8. punktā ir noteikts, ka Padome pieņem lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu, izņemot gadījumus, kas minēti LESD 218. panta 8. punkta otrajā daļā, – tad Padomei ir jāpieņem vienprātīgs lēmums. Ņemot vērā to, ka divi galvenie nolīguma komponenti ir tirdzniecības politika un sadarbība attīstības jomā, šajā konkrētajā gadījumā ir jābalso ar kvalificētu balsu vairākumu.

Pēc tam, kad Padome ir pilnvarojusi parakstīt nolīgumu, saskaņā ar LES 17. pantu Komisijas prerogatīva ir pārstāvēt Savienību ārēji.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Nolīgums aptver jautājumus, kas ir ES ekskluzīvā kompetencē, piemēram, kopējo tirdzniecības politiku, un ES daļu no paralēlas kompetences, piemēram, attīstības politiku. Tas stiprina politisko dialogu un sadarbību starp ES un Uzbekistānas Republiku. Tādēļ ir nepieciešama rīcība ES līmenī.

- **Proporcionalitāte**

Nolīgumā paredzēti vienīgi tie pasākumi, kuri ir vajadzīgi, lai sasniegtu politikas mērķus stiprināt attiecības starp ES un Uzbekistānas Republiku nolūkā veicināt demokrātiskas reformas, tiesiskumu un ilgtspējīgu ekonomikas attīstību, kas ir līdzekļi Uzbekistānas Republikas stabilitātes un drošības palielināšanai. Nolīgums neliek Savienībai grozīt tās normatīvos aktus vai standartus nevienā regulētā jomā.

3. APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Apspriešanās**

Visā sarunu norises gaitā Padome tika regulāri informēta un ar to notika apspriešanās attiecīgajā Padomes darba grupā, jo īpaši Austrumeiropas un Centrālāzijas jautājumu darba grupā (*COEST*) un Tirdzniecības politikas komitejā (TPK).

Eiropas Parlaments tika regulāri un laicīgi informēts visā sarunu gaitā.

Augstais pārstāvis un Komisija uzskata, ka mērķi, kurus Padome bija izvirzījusi sarunu norādēs, ir sasniegti un ka nolīguma projektu var iesniegt parakstīšanai.

- **Ietekmes novērtējums**

Ietekmes novērtējums nav veikts, jo ar nolīgumu galvenokārt atjaunina un uzlabo esošo PSN, un tāpēc ar to netiks ieviestas būtiskas jaunas sadarbības jomas, kurām būtu ievērojama ietekme uz ekonomiku, sociālo jomu vai vidi. Gaidāmā ietekme ir galvenokārt politiska – ES mērķis ir stiprināt partnervalsts politisko kursu un vairot ES politisko kapitālu. Uzbekistānas Republikā var būt pozitīvas sociālās sekas, kas galvenokārt saistītas ar paredzētajiem noteikumiem par tiesiskumu, cilvēktiesībām un drošību. Ir arī paredzams tirdzniecības pieaugums, pateicoties labākai uzņēmējdarbības videi, taču tas nerada nekādu risku konkrētām rūpniecības nozarēm nevienā no Pusēm, jo Uzbekistānas Republika un ES nekonkurē vienās un tajās pašās nozarēs. Ietekmes novērtējuma sagatavošana, visticamāk, nesniegs rezultātus, kas būtu samērīgi ar izmantotajiem resursiem.

2024/0259 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu Padziļinātu partnerības un sadarbības nolīgumu starp Eiropas Savienību, no vienas puses, un Uzbekistānas Republiku, no otras puses

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 207. un 209. pantu saistībā ar 218. panta 5. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) Padome 2018. gada 16. jūlijā pilnvaroja sākt sarunas ar Uzbekistānas Republiku par Padziļinātu partnerības un sadarbības nolīgumu.

(2) Pamatojoties uz Pušu vēlmi vērienīgā un inovatīvā veidā stiprināt un paplašināt attiecības, sarunas par Padziļinātu partnerības un sadarbības nolīgumu ("nolīgumu") tika sekmīgi pabeigtas, 2022. gada 6. jūlijā parafējot nolīgumu.

(3) Tādējādi nolīgums būtu jāparaksta Eiropas Savienības vārdā.

(4) Saskaņā ar Līgumiem Komisijai ir jānodrošina nolīguma parakstīšana ar noteikumu, ka vēlāk tas tiek noslēgts,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

1. Ar šo Savienības vārdā tiek apstiprināta Padziļinātā partnerības un sadarbības nolīguma starp Eiropas Savienību, no vienas puses, un Uzbekistānas Republiku, no otras puses, parakstīšana, ar noteikumu, ka minētais nolīgums tiks noslēgts.

2. Parakstāmā nolīguma teksts ir pievienots šim lēmumam.

2. pants

Šis lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs